

Samopoštovanje i profesionalno zadovoljstvo kao ključni čimbenici kvalitete rada medicinskih sestara/tehničara

Širanović, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Dental Medicine and Health Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:243:929654>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Dental Medicine and Health Osijek
Repository](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO

OSIJEK

Sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo

Ana Širanović

**SAMOPOŠTOVANJE I
PROFESIONALNO ZADOVOLJSTVO
KAO KLJUČNI ČIMBENICI
KVALITETE RADA MEDICINSKIH
SESTARA/TEHNIČARA**

Diplomski rad

Sveta Nedelja, 2024.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO

OSIJEK

Sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo

Ana Širanović

**SAMOPOŠTOVANJE I
PROFESIONALNO ZADOVOLJSTVO
KAO KLJUČNI ČIMBENICI
KVALITETE RADA MEDICINSKIH
SESTARA/TEHNIČARA**

Diplomski rad

Sveta Nedelja, 2024.

Rad je ostvaren na Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo u Svetoj Nedelji.

Mentor rada: doc. prim. dr. sc. Majda Grah, dr. med.

Rad ima 24 lista, 14 tablica, 8 slika.

Lektor hrvatskog jezika: Larisa Krizmanić, mag. educ. philol, croat.

Lektor engleskog jezika: dr. sc. Evelina Miščin, prof. visoke škole u trajnom zvanju, znanstveni suradnik

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje: Kliničke medicinske znanosti

Znanstvena grana: Sestrinstvo

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. CILJEVI	3
3. ISPITANICI I METODE	4
3.1. Ustroj studije	4
3.2. Ispitanici	4
3.3. Metode.....	4
3.4. Statističke metode	5
4. REZULTATI.....	6
4.1. Osobna obilježja ispitanika	6
4.2. Zadovoljstvo poslom	9
4.3. Rosenbergova skala samopoštovanja	11
5. RASPRAVA.....	15
6. ZAKLJUČAK	18
7. SAŽETAK.....	19
8. SUMMARY	20
9. LITERATURA.....	21
10. ŽIVOTOPIS	24

1. UVOD

Zadovoljstvo poslom koncept je koji se opisuje kao osnova profesionalne egzistencije pojedinca jer ima izravan utjecaj na njegovu percepciju radnih uloga, interakciju s kolegama i cjelokupno radno okruženje. Ovaj koncept obuhvaća brojne dimenzije, uključujući radne uvjete, interprofesionalnu dinamiku, osobni i profesionalni napredak i autonomiju u radu (1). Visoka razina zadovoljstva poslom povezana je s povećanim učinkom, angažmanom, motivacijom za rad i predanošću poslu. Nasuprot navedenom, niska razina zadovoljstva poslom izravno se povezuje sa sindromom sagorijevanja, povećanom stopom izostanaka s posla i fluktuacijom (2, 3). U području zdravstva može dovesti do štetnih ishoda liječenja (3).

Osim što ima neposredan učinak na profesionalni život, zadovoljstvo poslom također utječe na dobrobit i ukupnu kvalitetu života pojedinca. Nisko zadovoljstvo poslom često se povezuje s poteškoćama u području mentalnog zdravlja i nepovoljnim zdravstvenim ishodima (4).

Razina zadovoljstva poslom ovisi o čimbenicima koji se razlikuju ovisno o specifičnom kontekstu i percepciji pojedinca. Uključuju sigurnost na radnom mjestu, dostupne resurse za rad, uvjete rada, razinu opterećenja radnim zadacima, odnose s kolegama, pružene prilike za napredovanje i edukacije te razinu autonomije koju pojedinac ima na radnome mjestu (5). Razina zadovoljstva poslom oblikovana je usklađenošću osobnih vrijednosti, odgovornosti i kompetencija pojedinca, a osjećaj zadovoljstva razvija se u situacijama kada se doprinosi i sposobnosti pojedinca cijene (6).

Samopoštovanje pojedinca proizlazi iz samoučinkovitosti i otpornosti u procesu suočavanja, sposobnosti snalaženja u kompleksnim situacijama i načinu postizanja željenih rezultata na radnome mjestu (7). Koncept samoučinkovitosti povezan je s konceptima motivacije, ustrajnosti i proaktivnog rješavanja problema te većom željom i odlučnosti u ostvarenju postavljenih životnih ciljeva (8). Utječe na ponašanje i društvenu interakciju, stvaranje okruženja pogodnog za rad, praćenje smjernica, prijenos znanja i iskustava te na razvoj pozitivnih emocionalnih stanja koja jačaju osjećaj sposobnosti i kompetentnosti (9, 10).

Samopoštovanje se opisuje kao ključna osobina koja ima izrazit utjecaj na sposobnosti pojedinca da se učinkovito nosi sa stresnim situacijama i zaštiti svoje mentalno zdravlje. Obuhvaća stavove, uvjerenja i percepcije o vlastitim unutarnjim vrijednostima, sliku o sebi, emocionalna stanja i ukupan osjećaj vlastitih vrijednosti (7). Visoko samopoštovanje utječe na razvijanje samopouzdanja, optimistične percepcije i čvrste otpornosti na stres. Suprotno

navedenom, niske razine samopoštovanja mogu utjecati na razvoj osjećaja neadekvatnosti, ranjivosti i osjetljivosti na razvoj poteškoća mentalnog zdravlja, od kojih se najčešće razvija depresija (11).

Samopoštovanje i samoučinkovitost smatraju se ključnim komponentama u postizanju zadovoljstva poslom u sestrinstvu. Brojna istraživanja, koja su provedena u različitim područjima sestriinske prakse, pokazala su da postoje pozitivne povezanosti različitih aspekata zadovoljstva poslom i samopoštovanja, samoučinkovitosti i smanjenog rizika od sindroma sagorijevanja (7, 12 – 14). Samopoštovanje i samoučinkovitost imaju nezamjenjivu ulogu u razvijanju visoke razine zadovoljstva poslom i pozitivnog profesionalnog okruženja, što izravno utječe na kvalitetu zdravstvene njege (7).

Istraživanja kvalitete zdravstvene njege u korelaciji sa zadovoljstvom poslom temelji se na identificiranju zahtjeva posla koji su najbolji prediktori sagorijevanja i samopoštovanja medicinskih sestara i tehničara. Jedan od zahtjeva posla, koji se smatra važnim prediktorom zadovoljstva poslom, jest radno opterećenje. Radno opterećenje može se promatrati u odnosu na percepciju pojedinca o radnim zadacima u usporedbi s dostupnim vremenom ili u odnosu na kvalitetu i složenost posla koji je potrebno obaviti (12).

Nezadovoljstvo poslom proizlazi iz svakodnevne radne rutine, velikog broja pacijenata i težine radnih zadataka koji potiču razvoj osjećaja frustracije zbog nemogućnosti pružanja kvalitetnih usluga zdravstvene njege (12). Pozitivna samoprocjena, samopoštovanje, samoučinkovitost i pozitivna osobna uvjerenja, koja medicinske sestre i tehničari imaju o kontroli nad vlastitim okruženjem, mogu ublažiti negativan učinak radnih zahtjeva te istovremeno povećati angažman, radni učinak i motivaciju za rad (15).

Ispitivanje samopoštovanja i zadovoljstva poslom, kao važnih komponenti kvalitete rada medicinskih sestara i tehničara, glavna je motivacija za provođenje ovog istraživanja. Rezultati istraživanja omogućit će utvrđivanje karakteristika ispitanika koje su povezane s razinom zadovoljstva poslom i razinom samopoštovanja, te će tako doprinijeti razvoju strategija usmjerenih na poboljšanje u ovim područjima, koja imaju izravan utjecaj na kvalitetu rada medicinskih sestara i tehničara.

2. CILJEVI

Opći cilj istraživanja:

- Ispitati zadovoljstvo poslom i samopoštovanje medicinskih sestara i tehničara.

Specifični ciljevi

- Ispitati razlike u zadovoljstvu poslom medicinskih sestara i tehničara u odnosu na demografske varijable (spol, bračni status, mjesto stanovanja, stambeni status, roditeljstvo, stručnu spremu) i varijable vezane za posao (radni status, duljina radnog staža).
- Ispitati razlike u samopoštovanju medicinskih sestara i tehničara u odnosu na demografske varijable (spol, bračni status, mjesto stanovanja, stambeni status, roditeljstvo, stručnu spremu) i varijable vezane za posao (duljina radnog staža).

3. ISPITANICI I METODE

3.1. Ustroj studije

Istraživanje je provedeno na temelju presječne studije. Presječno istraživanje ili studija presjeka vrsta je istraživanja u kojemu se prikupljaju podaci od populacije ili podskupine populacije u jednoj točki u vremenu ili unutar kratkog vremenskog razdoblja (16). Ova metoda istraživačima omogućuje analizu trenutne situacije i opis određenih karakteristika, stanja ili ishoda unutar određene populacije.

3.2. Ispitanici

U istraživanju je sudjelovalo 72 ispitanika, medicinskih sestara i tehničara, koji su studenti prve i druge godine Diplomskog sveučilišnog studija Sestrinstvo Sveta Nedelja. Istraživanje je anonimno, dobrovoljno i provedeno u skladu s Općom odredbom o zaštiti podataka. Anketni je upitnik studentima distribuiran online, putem aplikacija *WhatsApp* i *Viber*. Kreiran je u *Google* obrascu. Pristup anketnom upitniku i pohrana odgovora na kraju obrasca smatrala se dobrovoljnim pristankom studenata na istraživanje. Ispitanici su upoznati sa svrhom i principima istraživanja prije nego što su pristupili rješavanju anketnog upitnika. Za sudjelovanje u istraživanju bilo je potrebno oko 10 minuta. Istraživanje je provedeno u svibnju i lipnju 2024. godine.

3.3. Metode

Korišten je anketni upitnik iz tri dijela: osobna obilježja ispitanika, upitnik zadovoljstva poslom i Rosenbergova skala samopoštovanja. U prvom dijelu upitnika postavljena su pitanja vezana za osobne karakteristike ispitanika (spol, bračni status, mjesto stanovanja, stambeni status, roditeljstvo, stručna sprema) i karakteristike posla (status zaposlenja, radni status). Pitanja su bila zatvorena, s mogućnošću odabira samo jednog od ponuđenih odgovora. U drugom dijelu anketnog upitnika postavljena su pitanja vezana za zadovoljstvo poslom. Postavljeno je 9 zatvorenih pitanja na koja su ispitanici odgovarali odabirom odgovora na Likertovoj skali. Treći

dio upitnika sadržavao je Rosenbergovu skalu samopoštovanja, koja sadrži 10 pitanja na koja ispitanici odgovaraju ocjenom prema Likertovoj skali. Pet pitanja formulirano je u negativnom, a pet u pozitivnim smjeru. Svaka je prevedena na hrvatski jezik i odobrena za korištenje u istraživanjima (17).

3.4. Statističke metode

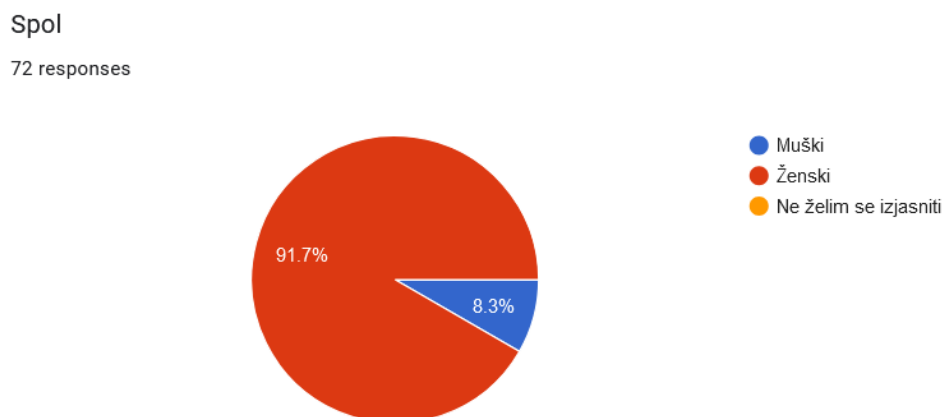
Odgovori na svako pitanje su uspoređivani su ovisno o varijabli po kojoj se ispitanici grupiraju. Cilj testova je bio utvrditi postoji li značajna razlika u distribuciji odgovora na neko od pitanja kada gledamo prije navedene odrednice. Korišteni su neparametrijski testovi, Mann Whitney test (kada se odrednica sastoji od dvije nezavisne skupine, poput spola ili vrste mjesta stanovanja) ili Kruskal Wallisov test, kada se odrednica sastoji od više od dviju nezavisnih skupina. Neparametrijski testovi korišteni su umjesto parametrijskih (T test ili analize varijance) zbog pretpostavke o nenormalnoj raspodjeli odgovora, to pretpostavljamo kada vidimo grafove strukture odgovora na dana pitanja. Ako test za neko od pitanja daje P vrijednost 0,05 ili manje, smatra se da postoji značajna razlika u distribuciji odgovora među skupinom koja se promatra. U tom slučaju, razmatrana je i izračunata srednja vrijednost ranga koja pokazuje koja točno skupina unutar grupirane varijable odgovara na koji način.

4. REZULTATI

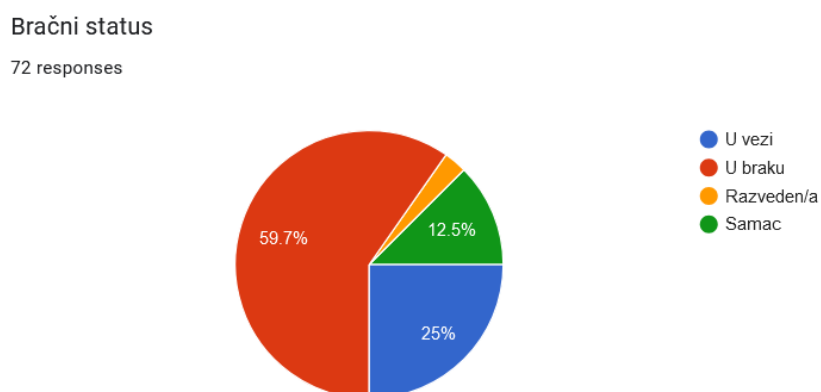
72 ispitanika koja su sudjelovala u istraživanju odgovaralo je na pitanja o zadovoljstvu poslom i na pitanja kojima su ocjenjivali vlastiti osjećaj samopoštovanja.

4.1. Osobna obilježja ispitanika

Strukture ispitanika prema spolu, bračnom statusu, statusu zaposlenosti, vrsti stanovanja, mjestu stanovanja, razini obrazovanja, godinama radnog staža u struci te imaju ili nema ju djece prikazani su na Slikama 1 do 8.

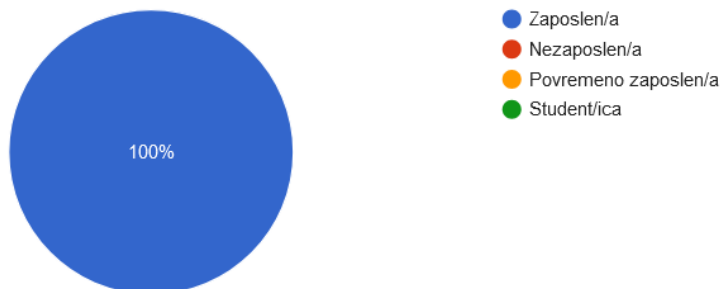
Slika 1. Spol ispitanika

Slika 2. Bračni status ispitanika

Radni status

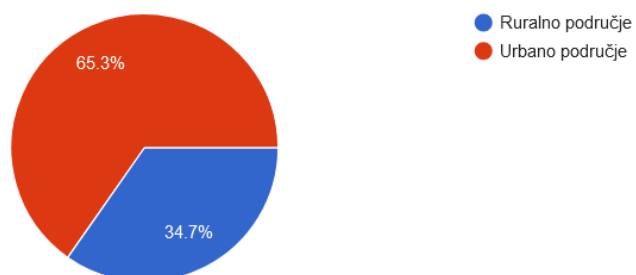
72 responses

Slika 3. Radni status ispitanika

Vrsta mjesta stanovanja

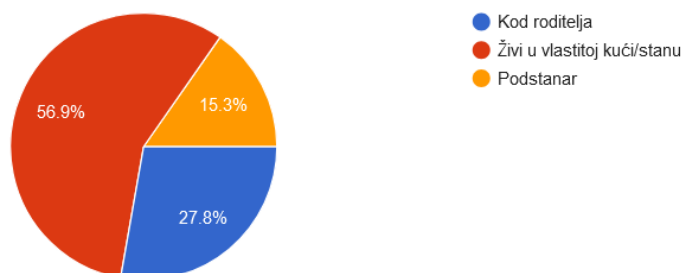
72 responses

Slika 4. Vrsta mjesta stanovanja ispitanika

Stambeni status

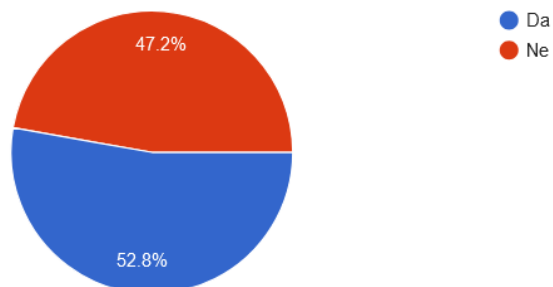
72 responses

Slika 5. Stambeni status ispitanika

Imate li djece?

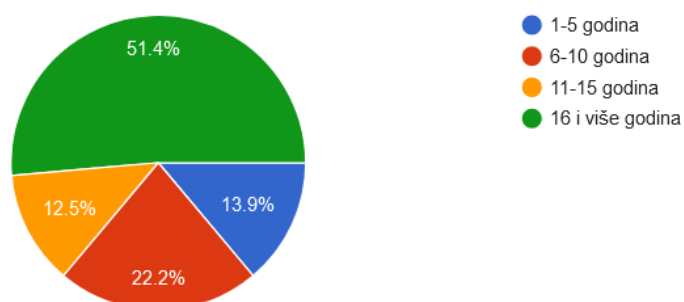
72 responses

Slika 6. Struktura ispitanika u odnosu na to imaju li ispitanici djecu

Godine radnog iskustva (u struci)

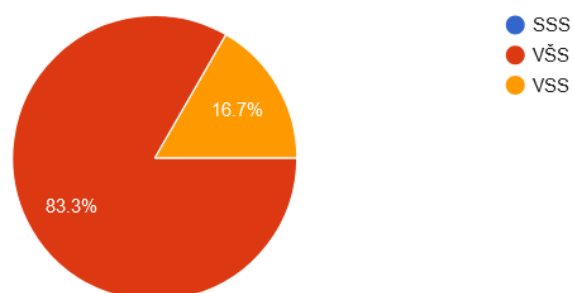
72 responses

Slika 7. Godine radnog iskustva ispitanika

Stručna sprema

72 responses

Slika 8. Stručna sprema ispitanika

4.2. Zadovoljstvo poslom

Odgovori u ovoj grupi pitanja kodirani su brojevima (od 1 do 5 ili 1 do 3, ovisno o pitanju). Veći broj znači veće zadovoljstvo ili veću razinu motivacije ili bolju atmosferu itd. i obratno.

Kada promatramo spol, vidimo da nema značajnih razlika u distribuciji odgovora na navedena pitanja, osim na pitanje „Koji aspekt vašeg posla pruža najviše stresa?“ (Tablica 1.).

Tablica 1. Zadovoljstvo poslom u odnosu na spol

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Mann-Whitney U	181,500	180,000	196,500	175,500	188,000	142,000	150,500	84,500	126,500
Wilcoxon W	202,500	201,000	2407,500	196,500	2399,000	163,000	2361,500	105,500	147,500
Z	-,374	-,381	-,032	-,559	-,232	-1,204	-1,048	-2,380	-1,601
Asymp. Sig. (2-tailed)	,709	,703	,974	,576	,816	,229	,295	,017	,109
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,743 ^b	,728 ^b	,976 ^b	,655 ^b	,850 ^b	,265 ^b	,342 ^b	,018 ^b	,148 ^b

Napomena: Grupiranje varijable: Spol; Nije ispravljeno za izjednačene vrijednosti

Kada promatramo bračni status, vidimo da postoje statistički značajne razlike u odgovaranju na pitanja: „Što vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?“, „Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije?“, „Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?“ i pitanje „Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?“ Samci i razvedeni značajno su nemotiviraniji, frustriraniji ili umorniji. Oni u braku značajno bolje ocjenjuju podršku i komunikaciju nadređenih te ravnotežu između privatnog i poslovnog života (Tablica 2.).

Tablica 2. Zadovoljstvo poslom u odnosu na bračni status ispitanika

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Kruskal-Wallis H	1,939	14,663	17,791	6,689	3,903	8,915	11,388	1,179	1,616
df	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,585	,002	,000	,083	,272	,030	,010	,758	,656

Napomena: Grupiranje varijable: bračni status; Kruskal Wallis Test

Kada promatramo vrstu mjesta stanovanja, ne postoje statistički značajne razlike u distribucijama odgovora (Tablica 3.).

Tablica 3. Zadovoljstvo poslom u odnosu na mjesto stanovanja ispitanika

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Mann-Whitney U	481,000	508,500	488,500	456,000	477,500	497,500	510,500	585,000	587,000
Wilcoxon W	806,000	1636,500	813,500	781,000	802,500	822,500	835,500	1713,000	1715,000
Z	-1,401	-,972	-1,236	-1,896	-1,485	-1,123	-,987	-,030	-,007
Asymp. Sig. (2-tailed)	,161	,331	,216	,058	,138	,261	,324	,976	,995

Napomena: grupirane varijable: mjesto stanovanja

Kada promatramo stambeni status, vidimo statistički značajne razlike u pitanjima koja se odnose na motivaciju za obavljanje posla, razinu radne motivacije i ravnotežu između privatnog i poslovnog života. Razina motivacije kod onih koji žive u vlastitoj kući ili stanu značajno je veća od ostalih skupina, isto kao i razina ravnoteže između poslovnog i privatnog života (Tablica 4.).

Tablica 4. Zadovoljstvo poslom u odnosu na stambeni status ispitanika

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Kruskal-Wallis H	1,998	8,650	5,880	6,172	1,389	4,759	6,823	,053	1,238
df	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,368	,013	,053	,046	,499	,093	,033	,974	,538

Napomena: Grupiranje varijable: stambeni status; Kruskal Wallis Test

Prema tome imaju li ispitanici djece ili ne, vidimo statistički značajne razlike u području motivacije, osjećaja u vezi svoje trenutne radne situacije i atmosfere radnog mjesta. Oni bez djece statistički značajno su nemotiviraniji, imaju statistički značajno lošije osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije i statistički značajno lošije ocjenjuju atmosferu na radnom mjestu (Tablica 5.).

Tablica 5. Zadovoljstvo poslom u odnosu na to imaju li ispitanici djece

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Mann-Whitney U	547,000	395,500	455,500	446,000	561,000	538,500	560,000	643,500	439,000
Wilcoxon W	1142,000	990,500	1050,500	1041,000	1156,000	1133,500	1155,000	1238,500	1034,000
Z	-1,242	-2,939	-2,269	-2,750	-1,094	-1,279	-1,051	-,029	-2,567
Asymp. Sig. (2-tailed)	,214	,003	,023	,006	,274	,201	,293	,977	,010

Napomena: Grupiranje varijable: imaju li ispitanici djece

Kada gledamo duljinu radnog staža ispitanika, na pitanju vezanom za motivaciju vidimo da su oni koji imaju manji radni staž statistički značajno više motivirani financijama ili nemaju motivaciju (Tablica 6.).

Tablica 6. Zadovoljstvo poslom u odnosu na duljinu radnog staža ispitanika

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Kruskal-Wallis H	3,137	14,282	6,946	6,586	4,380	6,455	7,063	1,433	7,039
df	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,371	,003	,074	,086	,223	,091	,070	,698	,071

Napomena: Grupiranje varijable: duljina radnog staža; Kruskal Wallis Test

Prema stručnoj spremi ispitanika nisu uočene statistički značajne razlike u odgovorima (Tablica 7.).

Tablica 7. Zadovoljstvo poslom u odnosu na stručnu spremu ispitanika

	Koliko se zadovoljni trenutnim radnim mjestom?	Što Vas motivira da svakodnevno obavljate svoj posao?	Kako biste opisali svoje osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije	Koja je razina Vaše radne motivacije?	Osjećate li se podržano i uključeno u radno okruženje na svom radnom mjestu?	Kako biste ocijenili podršku i komunikaciju nadređenih?	Kako biste ocijenili ravnotežu između poslovnog i privatnog života?	Koji aspekt Vašeg posla pruža najviše stresa?	Kako biste ocijenili atmosferu na Vašem radnom mjestu?
Mann-Whitney U	342,000	327,500	342,500	343,000	292,500	274,500	297,000	285,500	344,000
Wilcoxon W	2172,000	405,500	420,500	421,000	2122,500	2104,500	2127,000	363,500	2174,000
Z	-,302	-,511	-,279	-,313	-1,164	-1,363	-1,031	-1,159	-,266
Asymp. Sig. (2-tailed)	,762	,610	,780	,754	,245	,173	,302	,247	,790

Napomena: Grupiranje varijable: stručna sprema

4.3. Rosenbergova skala samopoštovanja

Ispitanici su ispunili Rosenbergovu skalu samopoštovanja u kojoj su ponuđeni odgovori od broja 0 do 4 (to su razine slaganja od najvećeg neslaganja s izjavom do najvećeg slaganja).

Kada promatramo spol, ne postoje statistički značajne razlike u odgovoranjima na ova pitanja (Tablica 8.).

Tablica 8. Samopoštovanje u odnosu na spol ispitanika

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Mann-Whitney U	143,500	122,500	120,000	143,000	178,000	166,500	125,500	123,500	159,000	149,500
Wilcoxon W	164,500	2333,500	141,000	164,000	2389,000	2377,500	146,500	144,500	180,000	170,500
Z	-1,228	-1,666	-1,782	-1,313	-,452	-,694	-1,685	-1,551	-,881	-1,073
Asymp. Sig. (2-tailed)	,219	,096	,075	,189	,651	,487	,092	,121	,378	,283
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,274 ^b	,126 ^b	,116 ^b	,274 ^b	,698 ^b	,530 ^b	,143 ^b	,132 ^b	,442 ^b	,332 ^b

Napomena: Grupiranje varijable: spol

Prema mjestu stanovanja, vidimo da se oni koji žive u ruralnom području imaju statistički značajno niže samopoštovanje od onih koji žive u urbanom području (Tablica 9.).

Tablica 9. Samopoštovanje u odnosu na mjesto stanovanja ispitanika

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Mann-Whitney U	573,000	555,000	381,500	580,500	529,500	581,500	527,500	545,500	478,500	485,500
Wilcoxon W	1701,000	880,000	706,500	905,500	854,500	1709,500	852,500	1673,500	1606,500	810,500
Z	-,190	-,416	-2,733	-,097	-,762	-,077	-,809	-,507	-1,430	-1,310
Asymp. Sig. (2-tailed)	,850	,677	,006	,923	,446	,939	,418	,612	,153	,190

Napomena: Grupiranje varijable: mjesto stanovanja

Kada promatramo skupine prema tome imaju li djece ili ne, vidimo statistički značajne razlike po pitanju zadovoljstva samim sobom i sklonosti da se smatraju gubitnikom. Ispitanici bez djece su statistički značajno nezadovoljniji samim sobom i značajno su skloniji smatrati se gubitnikom (Tablica 10.).

Tablica 10. Samopoštovanje u odnosu na to imaju li ispitanici djece

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Mann-Whitney U	471,500	556,000	570,500	535,500	557,500	535,500	545,000	532,000	415,000	509,000
Wilcoxon W	1066,500	1297,000	1165,500	1130,500	1298,500	1276,500	1140,000	1273,000	1156,000	1104,000
Z	-2,178	-1,099	-,955	-1,461	-1,108	-1,349	-1,299	-1,314	-2,890	-1,678
Asymp. Sig. (2-tailed)	,029	,272	,340	,144	,268	,177	,194	,189	,004	,093

Napomena: Grupiranje varijable: imaju li ispitanici djece

Kada promatramo stručnu spremu, vidimo da postoje statistički značajne razlike samo za izjavu o zadovoljstvu samim sobom. Ispitanici s visokom stručnom spremom su statistički značajno zadovoljniji samim sobom od ispitanika s višom stručnom spremom (Tablica 11.).

Tablica 11. Samopoštovanje u odnosu na stručnu spremu ispitanika

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Mann-Whitney U	243,000	339,000	281,500	292,500	339,000	351,500	291,500	341,500	295,500	317,000
Wilcoxon W	2073,000	417,000	2111,500	2122,500	417,000	2181,500	2121,500	2171,500	373,500	2147,000
Z	-1,956	-,344	-1,330	-1,195	-,352	-,139	-1,181	-,286	-1,081	-,706
Asymp. Sig. (2-tailed)	,050	,731	,183	,232	,725	,889	,238	,775	,280	,480

Napomena: Grupiranje varijable: stručna sprema

Kada promatramo bračni status, primjećujemo statistički značajne razlike u odgovorima na neka od pitanja. Ispitanici u braku su statistički značajno zadovoljniji samim sobom, pogotovo za razliku od samaca. Samci se statistički značajno manje slažu od ostalih kada je riječ o vlastitom poštovanju. Isto tako, vidimo da su samci statistički značajno skloniji misliti o sebi kao o gubitniku u odnosu na ostale (Tablica 12.).

Tablica 12. Samopoštovanje u odnosu na bračni status

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Kruskal-Wallis H	13,263	5,997	2,400	1,135	3,357	6,306	4,379	8,303	9,446	7,011
df	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,004	,112	,494	,769	,340	,098	,223	,040	,024	,072

Napomena: Grupiranje varijable: bračni status; Kruskal Wallis Test

Kada promatramo stambeni status, vidimo statistički razlike u pitanjima sklonosti mišljenja o sebi kao gubitniku i zauzimanju pozitivnog stava prema sebi. Dakle, oni koji žive s roditeljima se statistički značajno više slažu s izjavom da su skloni misliti o sebi kao o gubitniku, isto tako se statistički značajno više ne slažu s izjavom da zauzimaju pozitivan stav o sebi (Tablica 13.).

Tablica 13. Samopoštovanje u odnosu na stambeni status ispitanika

	Sve u svemu zadovoljan/na sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauzimam pozitivan stav prema sebi.
Kruskal-Wallis H	3,925	,939	8,396	1,810	,608	3,317	2,172	4,149	7,322	9,118
df	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,141	,625	,015	,405	,738	,190	,338	,126	,026	,010

Napomena: Grupiranje varijable: stambeni status; Kruskal Wallis Test

Kada promatramo godine radnog iskustva u struci, vidimo statistički značajne razlike po izjavi o osjećanju beskorisnosti ili sklonosti da se sebe smatra gubitnikom. Oni koji rade manje od 5 godina u struci se statistički značajno manje osjećaju beskorisnim i manje se smatraju gubitnicima od ostalih (Tablica 14.).

Tablica 14. Samopoštovanje u odnosu na godine radnog staža ispitanika

	Sve u svemu zadovoljan/a sam sa sobom.	Povremeno mislim da ništa ne vrijedim.	Imam poprilično dobrih osobina.	U stanju sam obavljati zadatke jednako dobro kao većina ljudi.	Osjećam da nema puno toga čime se mogu ponositi.	Ponekad se osjećam beskorisno.	Vrijedim jednako kao i ostali.	Volio/la bih da mogu sebe više poštovati.	Sklon/a sam misliti o sebi kao o gubitniku/ci.	Zauz imam pozitivan stav prema sebi.
Kruskal-Wallis H	7,017	4,743	6,983	2,232	3,291	8,937	3,239	6,213	11,962	4,687
df	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,071	,192	,072	,526	,349	,030	,356	,102	,008	,196

Napomena: Grupiranje varijable: radni staž; Kruskal Wallis Test

5. RASPRAVA

Medicinske sestre i tehničari svakodnevno pružaju zdravstvenu skrb velikom broju pacijenata i često se suočavaju s neravnotežom između zahtjeva posla i dostupnog vremena što dovodi do kontinuiranog radnog opterećenja. Radno opterećenje značajno utječe na zdravlje i dobrobit pa dovodi do razvijanja nezadovoljstva, negativnih osjećaja i namjere davanja otkaza. Generiranje negativnih osjećaja i nezadovoljstvo poslom imaju utjecaj na rad medicinskih sestara i tehničara te mogu dovesti do pada kvalitete pruženih zdravstvenih usluga (12).

U ovom istraživanju ispitano je zadovoljstvo poslom i samopoštovanje medicinskih sestara i tehničara, što su čimbenici koji utječu na kvalitetu njihova rada. Istraživanjem je obuhvaćeno 72 medicinske sestre i tehničara, koji su studenti prve i druge godine Diplomskog sveučilišnog studija Sestrinstvo Sveta Nedelja, od kojih je 91,7 % ženskog spola. Veći udio studentica u odnosu na studente očekivan je jer je ženski spol općenito povezan sa sestrinstvom. Udio medicinskih sestara u odnosu na tehničare veći je u svim regijama svijeta, a kreće se u rasponu od 65 % (Afrička regija) do 86 % (Amerika) (18). Veći broj žena u odnosu na muškarce također se pokazao u drugim istraživanjima koja su usmjerena na sestrinstvo (3, 7, 12, 14, 19).

Najveći je broj ispitanika u braku (59,7 %), žive u urbanoj sredini (65,5 %), u vlastitoj kući/stanu (56,9 %), imaju djecu (52,8 %) i završili su prijediplomski studij (83,3 %). Svi su ispitanici zaposleni, a najviše ih ima 16 i više godina radnoga staža (51,4 %). Opisana struktura ispitivanog uzorka očekivana je jer su ciljana populacija u istraživanju studenti diplomskog studija, što znači da imaju minimalno završen prijediplomski studij. S obzirom na to da je istraživanje provedeno na izvanrednom studiju, rezultati o statusu zaposlenja i duljini radnog staža nisu iznenađujući. Budući da u istraživanju nije ispitana varijabla vezana za dob, prema duljini radnog staža može se zaključiti da većina ispitanika ima više od 30 godina života.

U ispitivanju zadovoljstva poslom pokazalo se da demografske varijable imaju značajan utjecaj na razinu zadovoljstva poslom studenata sestrinstva. U procjeni zadovoljstva poslom otkriveno je da postoje značajne razlike u odnosu na spol u pitanju koje se odnosi na aspekte posla koji uzrokuju najviše stresa. Pokazalo se da su loše upravljanje i organizacija, ubrzani radni tempo i nepredvidivost posla aspekti koji pružaju najviše stresa, a značajno su češći kod studentica u odnosu na studente. Rezultati su pokazali da su samci i razvedeni značajno manje motivirani, više umorni i frustrirani. Ispitanici koji su u braku značajno bolje ocjenjuju razinu podrške i komunikaciju nadređenih te ravnotežu između privatnog i poslovnog života. Značajno veća

razina motivacije i ravnoteže između poslovnog i privatnog života uočena je kod ispitanika koji žive u vlastitoj kući ili stanu, a ispitanici koji nemaju djecu značajno su manje motivirani, lošije ocjenjuju atmosferu na poslu i imaju značajno lošije osjećaje u vezi svoje trenutne radne situacije. Motivacija je značajno manja kod ispitanika s kraćim radnim stažem. Ova skupina ispitanika navodi da su im najveća motivacija financije ili navode da nemaju motivaciju za rad.

Usporedbom naših rezultata s istraživanjima iz literature pokazale su se razlike u najčešćim utjecajnim čimbenicima koji utječu na zadovoljstvo poslom. Kao čimbenici koji najčešće doprinose razini zadovoljstva poslom u Općoj bolnici Šibenik, pokazale su se niske plaće, nedovoljne pauze i sposobnost prilagodbe promjenama na radnom mjestu (18). Istraživanje u Kini također je pokazalo da su niske plaće i jedinstveno radno okruženje čimbenici koji negativno utječu na zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i tehničara (20).

Umjerene razine zadovoljstva poslom pokazale su se u istraživanju provedenom u Saudijskoj Arabiji, gdje se također pokazalo da su pozitivni prediktori zadovoljstva poslom muški spol, veći radni staž i viša plaća (21). Druga istraživanja u Saudijskoj Arabiji pokazala su da je zadovoljstvo medicinskih sestara povezano s kvalitetom organizacije, nadzora, međuljudskim odnosima na radnom mjestu i prirodom posla te s pogodnostima ponuđenim od strane zdravstvene ustanove, bolničkim politikama i nedostatkom priznanja za postignuća na radu (22, 23). Umjereno zadovoljstvo poslom prisutno je u populaciji medicinskih sestara i tehničara u Engleskoj, gdje su radni uvjeti glavni su prediktor zadovoljstva poslom (24). U Australiji medicinske sestre i tehničari pokazuju umjereno zadovoljstvo poslom, a osjećaj doživljavanja sebe kao osobe prikladne za rad glavni je čimbenik koji utječe na razinu zadovoljstva (25). Na području Sjedinjenih Američkih Država (SAD) razina zadovoljstva poslom na umjerenoj je razini, a pokazalo se da je radno vrijeme glavni prediktor zadovoljstva poslom (26). Opsežna analiza literature o zadovoljstvu poslom medicinskih sestara, koja je obuhvatila pet zemalja (Kanada, SAD, Engleska, Škotska, Njemačka), pokazala je da su najveće stope frustracija poslom zabilježene na području SAD-a, Škotske i Ujedinjenog Kraljevstva (27). Za razliku od naših rezultata, istraživanje provedeno među medicinskim sestrama i tehničarima u Općoj bolnici Šibenik pokazalo je da je kraći radni staž povezan s većim razinama zadovoljstva poslom (19). Više razine zadovoljstva poslom među medicinskim sestrama s višim radnim stažem utvrđene su i u istraživanjima provedenim u Saudijskoj Arabiji, Engleskoj i Australiji (21 – 25, 28).

Razlike u čimbenicima, koji doprinose zadovoljstvu poslom u našem istraživanju i istraživanjima drugih autora, mogu se objasniti različitim kontekstima i okruženjima rada. Niže

razine zadovoljstva mogu biti povezane s većim zahtjevima posla i nepredvidivošću, što su karakteristike radnih mjesta poput hitne medicine, intenzivnog liječenja i operacijskih sala.

U ispitivanju samopouzdanja pokazalo se da nema razlika prema spolu. Ispitanici koji žive u ruralnim područjima značajno se manje slažu s time da imaju poprilično dobrih osobina od onih koji žive u urbanom području. Manje zadovoljstvo samim sobom i veća sklonost da se smatraju gubitnikom uočena je kod ispitanika koji nemaju djece. Ispitanici koji su u braku zadovoljniji su samim sobom u odnosu na samce, koji pokazuju manju razinu samopoštovanja i skloniji su misliti o sebi kao gubitnicima u odnosu na ostale. Ispitanici koji žive s roditeljima značajno su češće skloni misliti o sebi kao gubitnicima i manje zauzimaju pozitivan stav o sebi. Ispitanici koji imaju završenu visoku stručnu spremu značajno su zadovoljniji u odnosu na ispitanike s višom stručnom spremom. U ispitivanju samopoštovanja prema duljini radnog staža pokazalo se da se ispitanici s manje od pet godina u struci značajno manje osjećaju beskorisnim u odnosu na ostale, a isto tako smatraju se značajno manje gubitnicima u odnosu na ostale skupine ispitanika.

Usporedbom dobivenih rezultata s istraživanjima u literaturi pokazale su se razlike u razini samopouzdanja medicinskih sestara i tehničara. Istraživanja u sestrinstvu, koja su usmjerena na razinu samopouzdanja, pokazala su da se samopouzdanje povećava kroz razvoj kompetencija i stjecanje iskustva, što ga čini povezanim s većom životnom dobi i duljim radnim stažem (29 – 31). Istraživanje provedeno u Istanbulu pokazalo je da okruženje koje pruža prilike, profesionalni napredak i poboljšanje kliničkih vještina, uz dobro primijenjene strategije obrazovanja i ocjenjivanja, utječe na razvoj samopouzdanja kod studenata sestrinstva (32). Istraživanje provedeno u Kataru pokazalo je da su više razine obrazovanja i prihvaćanje uloga na poslu značajno povezani s višim razinama samopoštovanja medicinskih sestara i tehničara (33). Obrazovanje se pokazalo kao značajan prediktor samopouzdanja u istraživanjima koja su provedena na području Belgije, Australije i Teherana (34 – 36). Viša životna dob i veće radno iskustvo povezani su s većim razinama samopouzdanja medicinskih sestara i tehničara u Australiji (35). U Belgiji se pokazalo da medicinske sestre i tehničari s manje radnog iskustva imaju pozitivniju sliku o sebi u odnosu na medicinske sestre i tehničare s duljim radnim stažem (34). Razlike u samopouzdanju pokazale su se povezane s razinom obrazovanja i radnim stažem, što se može objasniti na način da medicinske sestre koje imaju veću razinu znanja i iskustva, imaju razvijene sposobnosti donošenja odluka, prilagodbe nepredvidivim situacijama i suočavanja sa stresom na radnom mjestu.

6. ZAKLJUČAK

Na temelju prikupljenih podataka doneseni su sljedeći zaključci:

- Ispitanici pokazuju umjerenu razinu zadovoljstva poslom i samopoštovanja.
- Loše upravljanje i organizacija aspekti su koji statistički značajno pružaju najviše stresa za žene. Samci i razvedeni su statistički značajno manje motivirani, više umorni i frustrirani. Ispitanici u braku statistički značajno bolje ocjenjuju podršku i komunikaciju nadređenih i imaju statistički značajno bolju ravnotežu između poslovnog i privatnog života. Statistički značajno veću razinu motivacije i bolju ravnotežu između privatnog i poslovnog života imaju i ispitanici koji žive u vlastitoj kući ili stanu. Ispitanici koji nemaju djecu su statistički značajno manje motivirani, statistički značajno lošije ocjenjuju radnu atmosferu i imaju lošije osjećaje u vezi trenutne radne situacije. Oni s kraćim radnim stažem statistički značajno su manje motivirani, motivacija im je novac ili uopće nisu motivirani za rad.
- Ispitanici iz ruralnih područja se statistički značajno manje slažu s time da imaju poprilično dobrih osobina. Ispitanici koji nemaju djecu su statistički značajno manje zadovoljni sobom i smatraju se gubitnicima. Ispitanici u braku su statistički značajno zadovoljniji sobom, a samci i razvedeni imaju statistički značajno manje samopoštovanje i skloniji su misliti o sebi kao gubitnicima. Statistički značajno manje pozitivan stav o sebi imaju ispitanici koji žive s roditeljima i skloni su sebe smatrati gubitnicima. Statistički značajno veće zadovoljstvo sobom osjećaju ispitanici s visokom stručnom spremom. Ispitanici s manje od pet godina radnog staža se statistički značajno osjećaju manje beskorisnim i manje se smatraju gubitnicima..

7. SAŽETAK

Cilj istraživanja: Ispitati samopoštovanje i zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i tehničara i razlike u samopoštovanju i zadovoljstvu poslom u odnosu na demografske varijable i varijable vezane za posao.

Nacrt studije: Presječna studija.

Ispitanici i metode: Obuhvaćeno je 72 ispitanika, studenata Sveučilišnog diplomskog studija sestринства u Svetoj Nedelji. Istraživanje je provedeno u svibnju i lipnju 2024. godine.

Rezultati: Zadovoljstvo poslom i samopoštovanje su umjereni. Loše upravljanje i organizacija aspekti su koji žene izlažu stresu. Samci i razvedeni su umorni, frustrirani i nemotivirani. Ispitanici u braku pozitivno ocjenjuju podršku i komunikaciju nadređenih. Ravnoteža između osobnog i poslovnog života bolja je kod ispitanika koji žive u vlastitom stanu/kući. Ispitanici koji imaju djecu su nemotivirani, lošije ocjenjuju radnu atmosferu i loše se osjećaju zbog radne situacije. Kraći radni staž je prediktor nemotiviranosti, osjećaja beskorisnosti i manjeg smatranja sebe gubitnikom. Ispitanici iz ruralnih područja smatraju da nemaju poprilično dobrih osobina. Ispitanici bez djece nezadovoljni su sobom i smatraju se gubitnicima, dok su oni u braku zadovoljniji sobom. Samci i razvedeni imaju manje samopoštovanja i misle o sebi kao gubitnicima. Negativniji stav o sebi imaju ispitanici koji žive s roditeljima, skloni su sebe smatrati gubitnicima. Ispitanici s visokom stručnom spremom zadovoljniji su sobom.

Zaključak: Skupine ispitanika koje pokazuju manje zadovoljstvo poslom i manju motivaciju također pokazuju i niže razine samopoštovanja.

Ključne riječi: medicinske sestre/tehničari; samopoštovanje; zadovoljstvo poslom.

8. SUMMARY

Self-esteem and professional satisfaction as key factors in the quality of work of nurses/technicians

Research objective: To examine the self-esteem and job satisfaction of nurses and technicians and analyse the differences in these factors in relation to demographic and work-related variables.

Study design: Cross-sectional study.

Respondents and methods: 72 respondents, students enrolled in the University graduate programme of nursing in Sveta Nedelja, were included. The research was conducted in May and June 2024.

Results: Job satisfaction and self-esteem were found to be moderate. Poor management and organization were aspects that exposed women to stress. Singles and divorced individuals reported feeling tired, frustrated and unmotivated. Married respondents gave positive evaluations of the support and communication from their superiors. The balance between personal and professional life was better among respondents who lived in their own homes. Respondents with children were unmotivated, rated the work atmosphere poorly, and had negative feelings bad about their work situation. Shorter work experience predicted a lack of motivation, feelings of uselessness and a reduced sense of being a failure. Respondents from rural areas believed they did not possess many good qualities. Respondents without children were dissatisfied with themselves and considered themselves failures. Married respondents were more satisfied with themselves. Singles and divorced individuals had lower self-esteem and were more likely to view themselves as failures. Those living with their parents had a more negative self-perception, often considering themselves failures. Respondents with a university degree were more satisfied with themselves.

Conclusion: Groups of respondents with lower job satisfaction and motivation also exhibited lower levels of self-esteem.

Keywords: job satisfaction; nurses/technicians; self-esteem.

9. LITERATURA

1. Judge TA, Zhang S, Glerum DR. *Essentials of Job Attitudes and Other Workplace Psychological Constructs*. London: Routledge; 2020.
2. Loan LJMSL. The influence of organizational commitment on employees' job performance: The mediating role of job satisfaction. *Management Science Letters*, 2020;10(14):3307-12.
3. Newton Scanlan J, Still M. Relationships between burnout, turnover intention, job satisfaction, job demands and job resources for mental health personnel in an Australian mental health service. *BMC Health Serv Res*. 2019;16:62.
4. Wong KP, Lee FCH, Teh PL, Chan AHS. The Interplay of Socioecological Determinants of Work-Life Balance, Subjective Wellbeing and Employee Wellbeing. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(9):4525.
5. Spector PE. *Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences (Vol. 3)*. New York: SAGE Publications; 1997.
6. Bakotić, D. Povezanost zadovoljstva poslom i organizacijske uspješnosti. *Ekonomika*. 2016;29(1):118-30.
7. Ghaleh RJ, Mohsenipouya H, Hosseinnataj A, Al-Mamun F, Mamun MA. Job satisfaction and the role of self-esteem and self-efficacy: A cross-sectional study among Iranian nurses. *Nurs Open*. 2024;11(6):e2215.
8. Voica S, Singer FM, Stan E. How are motivation and self-efficacy interacting in problem-solving and problem-posing? *Educ Stud Math*. 2020;105(3):487-517.
9. Burrell AMG, Allan JL, Johnston M. What do self-efficacy items measure? Examining the discriminant content validity of self-efficacy items. *Br J health Psychol*, 2018;23(3):597-611.
10. Gong J, hu C, Chen M, Cao Q, Li Q. Interventions to Improve Self-Efficacy in Colorectal Cancer Patients and/or Caregivers: A Systematic Review and Meta-Analysis. *J Oncol*, 2021;18:4553613.
11. Lee T, Lim DH, Kim J. The effect of mentoring and self-esteem on job satisfaction: a comparative study between U.S.-born and foreign-born faculty. *Ment Tutor Partnersh Learn*. 2021;29(4):412-29.

12. Molero MDM, Perez-Fuentes MDC, Gazquez JJ. Analysis of the Mediating Role of Self-Efficacy and Self-Esteem on the Effect of Workload on Burnout's Influence on Nurses' Plans to Work Longer. *Front Psychol.* 2018;9:2605.
13. Demir, S. The role of self-efficacy in job satisfaction, organizational commitment, motivation and job involvement. *Eurasian J Educ Res.* 2020;20(85):205-24.
14. Talebian F, Hesamzadeh A, Hosseinnataj A, Lolaty HA. Relationship between academic procrastination and perceived competence, self-esteem and general self-efficacy of nursing students. *J Nurs Midwif Sci,* 2022;9(4):310-16.
15. Bakker AB, Demerouti E. Job demands–resources theory: taking stock and looking forward. *J Occup Health Psychol.* 2017;22(3):273-85.
16. Sindik J. Osnove istraživačkog rada u sestriinstvu. Dubrovnik: Sveučilište u Dubrovniku; 2014.
17. Takšić V. Validacija konstrukta emocionalne inteligencije. [Doktorska disertacija] Zagreb: Filozofski fakultet; 1998.
18. Gender distribution of nurses worldwide from 2000 to 2018, by region. Statista; 2024. Dostupno na: <https://www.statista.com/statistics/1099804/distribution-of-nurses-across-regions-worldwide-by-gender/> (Datum pristupa: 28.8.2024.)
19. Kurtović B, Bliješko Štrus I. Job Satisfaction and Associated Factors among Scrub Nurses: Beyond the Surface. *Int J Environ Res Public Health.* 2023;20(24):7159.
20. Zhou H, Gong YH. Relationship between occupational stress and coping strategy among operating theatre nurses in China: a questionnaire survey. *J Nurs Manag.* 2025;23(1):96-106.
21. Al-Haroon HI, Al-Qahtani MF. The demographic predictors of job satisfaction among the nurses of a major public hospital in KSA. *J taibah Univ Med Sci.* 2020;15(1):32-8.
22. Bahalkani HA, Kumar R, Lakho AR, Mahar B, Mazhar SB, Majeed A. Job satisfaction in nurses working in tertiary level health care settings of Islamabad, Pakistan. *J Ayub Med Coll Abbottabad.* 2011;23(3):130-3.
23. Al-Dossary R, Vail J, Macfarlane F. Job satisfaction of nurses in a Saudi Arabian university teaching hospital: a cross-sectional study. *Int Nurs Rev.* 2012;59(3):424-30.
24. Price M. Job satisfaction of registered nurses working in an acute hospital. *Br J Nurs.* 2002;11(4):275–280.
25. Skinner V, Madison J, Humphries JH. Job satisfaction of Australian nurses and midwives: a descriptive research study. *Aust J Adv Nurs.* 2012;29(4):19.

26. Cahill BA. Impact of the state practice environment on nurse practitioner job satisfaction. Chicago: University of Illinois at Chicago, Health Sciences Center; 2011.
27. Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Sochalski JA, Clarke H, Giovannetti P, i sur. Nurses' reports on hospital care in five countries. *Health Aff (Millwood)*. 2001;20(3):43-53.
28. Alostaz ZM. Job satisfaction among critical care nurses in Al Baha, Saudi Arabia: a cross-sectional study. *Gulf Med J*. 2016;5(1):64-8.
29. Goodson JR, McGee GW, Cashman JF. Situational leadership theory: A test of leadership prescriptions. *Group Organ Stud*. 1989;14:446–61.
30. Vandayani P, Kartini D, Hilmiana YA. The impact of national culture on effectiveness of situational leadership Hersey-Blanchard. *Development*. 2015;1:S4.
31. Makarem A, Heshmati-Nabavi F, Afshar L, Yazdani S, Pouresmail Z, Hoseinpour Z. The Comparison of Professional Confidence in Nursing Students and Clinical Nurses: A Cross-Sectional Study. *Iran J Nurs Midwifery Res*. 2019;24(4):261-7.
32. Caliskan A, Ergun YA. Examining job satisfaction burnout and reality shock amongst newly graduated nurses. *Procedia Soc Behav Sci*. 2012;47:1392-7.
33. Joy GV, Alomari AMA, Singh K, Hassan N, Mannethodi K, Kunjavara J i sur. Nurses' self-esteem, self-compassion and psychological resilience during COVID-19 pandemic. *Nurs Open*. 2023;10(7):4404-12.
34. Milisen K, De Busser T, Kayaert A, Abraham I, Dierckx de Casterle B. The evolving professional nursing self-image of students in baccalaureate programs: A cross-sectional survey. *Int J Nurs Stud*. 2010;47(6):688-98.
35. Middleton R, Fernande, R, Moxham L, Tapsell A, Halcomb E, Lord H, i sur. Generational differences in psychological wellbeing and preventative behaviours among nursing students during COVID-19: A cross-sectional study. *Contempor Nurs*. 2021;57(3-4):213-23.
36. Ghezlbash S, Rahmani F, Peyrovi H, Inanloo M, Shekarchian S. Comparison of self-esteem among first to fourth year nursing students from universities of medical sciences in Tehran. *Thrita*. 2015;4(1):32-7.